

DE LA OPERETĂ LA REVISTĂ
Scurtă prezentare a teatrului muzical din România

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ
*Independența
prin Cultură*

Continuăm incursiunea noastră prin lumea teatrului românesc de ieri și de azi și ne vom opri asupra unui gen extrem de iubit de publicul din țara noastră: teatrul muzical. Ne referim cu precădere la teatrul de operetă și musical, cabaret și varieteu, opera comică, dar mai ales la revistă, toate având în comun muzica, dansul, antrenul, divertismentul, bunadispoziție și umorul românilor.

Este greu a localiza în timp momentul apariției teatrului muzical românesc, dar din documente istorice reiese că, în formă organizată, acesta își are începuturile în prima jumătate a secolului al XIX-lea, când s-au jucat primele vodeviluri pe texte de Vasile Alecsandri, Costache Negruzzi, Matei Millo etc și pe muzica lui Alexandru Flechtenmacher, Eduard Candella, J. A. Weichman ș.a.

De altfel, Teatrul cel Mare din București (devenit ulterior Teatrul Național) a fost inaugurat, la 31 decembrie 1852, cu o) comedie muzicală de mare succes, „Zoe, un amor românesc”. A urmat epoca Grădinilor de vară, care au cunoscut o înflorire spectaculoasă în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului XX, când, pe scenele celebrei terase bucureștene Union, Oteteleşanu,

Rașca etc se jucau spectacole de teatru muzical și operetă.

La Grădina Union evolua Trupa lui I. D. Ionescu, cunoscutul autor și interpret al cupletului „Piciorul Aglăiței”, iar la Terasa Oteteleșanu, tenorul Constantin Grigoriu a pus bazele primei companii profesionale de operetă care i-a avut în componență pe Nicolae Leonard și pe tânărul (pe atunci) Constantin Tănase.

La 19 noiembrie 1872, la Teatrul „Bosel” din Capitală avea loc primul spectacol de revistă din România, „Apele de la Văcărești”, cu Matei Millo în rolul titular. Un moment de referință în istoria teatrului muzical din țara noastră îl reprezintă punerea în scenă a primei operete românești, „Crai nou”, de Ciprian Porumbescu, pe libretul lui Vasile Alecsandri, a cărei premieră a stârnit ropote de aplauze.

În perioada interbelică, musicalul românesc a continuat să încânte publicul, remarcându-se ascensiunea fulminantă a teatrului de revistă, unde a strălucit inegalabilul Tănase. Genialul „năsos” a creat fenomenala trupă „Cărăbuș” și Grădina cu același nume de legendă, coagulând în jurul său mari talente ale scenei - actori, regizori, compozitori, cântăreți, balerini, realizând spectacole grandioase de nivelul celor de la „Moulin Rouge” sau de la alte teatre faimoase din lume.

După deschiderea Grădinii „Cărăbuș”, la 2 iulie 1919, cu Revista „Pisica pe orez”, au urmat mai bine de două decenii de succese răsunătoare cu piese memorabile și șlagăre nemuritoare. Nici devastatorul incendiu din decembrie 1937 de la Teatrul Vox-Eforie, izbucnit în timpul premierei „Poftă bună la Tănase”, nici războiul înfiorător, în care la 4 aprilie 1944, în urma bombardamentului Capitalei, și-a pierdut viața Vasile Vasilache, nici celelalte vicisitudini ale vremurilor tulburi n-au putut împiedica Revista să-și spună cuvântul și să înveselească spectatorii.

De menționat că, în paralel cu Tănase și fabulosul său „Cărăbuș”, în perioada 1930 - 1940 a evoluat cu succes și in trupa de revistă și operetă de la Teatrul Alhambra, într-o concurență loială și completare benefică.

După război, au urmat timpuri grele pentru Teatrul Muzical din România, în care tirania regimului politic și cenzura ideologică frânau elanul artiștilor și creatorilor de cultură. Cu toate acestea, musicalul a rezistat eroic și, pe osemintele

„Cărăbușului” și „Alhambrei”, în 1949, a fost întemeiat Teatrul de Stat de Revistă „Savoi” care, în 1952, a fuzionat cu Teatrul de Estradă al Armatei, formându-se Ansamblul de Estradă ce, din 1956, va primi denumirea de Teatrul Satiric-Muzical „Constantin Tănase”

În 1950 a fost înființat Teatrul de Stat de Operetă cu sediul pe Cheia Dâmboviței, demolat în 1986, Opereta mutându-se apoi în clădirea Teatrului Național, oferind numeroase spectacole de valoare.

În perioada comunistă, în pofida opreliștilor de tot felul, Teatrul Muzical românesc a continuat distrarea oamenilor și chiar a reușit să-și extindă aria de activitate și în alte orașe ale țării. Teatrul Tănase a fost, fără îndoială, „port-drapelul” teatrului muzical românesc, iar prin muzica și textele sale devenise o voce a opoziției spirituale, unică în peisajul cultural autohton, motiv pentru care un bilet la Revistă era dificil de procurat.

Succesul teatrului în general și a celui muzical în special a fost favorizat atunci și de lipsa unei concurențe reale din partea televiziunii, dar și de sărăcia posibilităților de petrecere a timpului liber de către cei deranjați de obtuzitatea sistemului totalitar.

După Revoluția din decembrie 1989, contrar așteptărilor, Teatrul Muzical românesc nu a prosperat, ci mai degrabă a regresat și din cauza scăderii interesului față de acest gen, urmare a exploziei informaționale și măririi ofertelor de distracție, inclusiv de moralitate îndoielnică.

Grădina Boema - un reper al Revistei românești - a fost demolată după 1990 (din motive neconvingătoare), apoi numeroase teatre din Capitală și din țară și-au redus treptat activitatea, până la desființare, un exemplu grăitor fiind regretabila dispariție a Teatrului Fantasio din Constanța.

În prezent, au mai rămas „în picioare” ca instituții de profil autonome doar Teatrul de Revistă „Constantin Tănase” din București și Teatrul Muzical „Nae Leonard” din Galați, care încă mai țin steagul sus. Teatrul de Operetă și Musical „Ion Dacian”, după repetate conflicte și disfuncționalități (inclusiv unificarea sa contra naturii cu Opera) a căpătat în 2014 un sediu nou, elegant, dar

inutilizabil deocamdată (din motive ce țin de autorizațiile ISU), fiind nevoit să-și țină reprezentațiile în alte locuri, ca de exemplu Cimitirul „Bellu” (de Noaptea Muzeelor - 2015), Palatul Cotroceni (concertele)

excelente din septembrie și din decembrie 2016, ce pot fi vizualizate pe site-ul oficial sau Muzeul Național „George Enescu” (reșitul show „Mugurel de cântec românesc din 18 februarie 2017).

În ultimul timp, au mai apărut pe eșichierul musicalului românesc Opera Comică pentru Copii (înființată în 1998) și Teatrul „Stela Popescu” (fondat în 2015), care delectează copiii și părinții cu reprezentații captivante. De asemenea, se mai joacă în București și în provincie, la teatrele de stat și particulare, diverse piese de revistă, music-hall, cabaret etc, gustate de public.

Și în plan internațional, acest gen are mai puțină audiență, până și renumitele cabarete „Moulin Rouge” din Paris sau „Friedrichstadt - Palast” din Berlin nu se mai bucură de publicul numeros de odinioară.

Din fericire, în prezent, Teatrul de Revistă „Constantin Tănase”, condus de maestrul Alexandru Arșinel și celelalte entități artistice de profil, prin efort deosebit și în condițiile concurenței televiziunilor și internetului, mențin frumoasa tradiție a teatrului muzical românesc, reușind chiar și fără manele, pornografie și striptis să supraviețuiască și să atragă spectatorii, inclusiv tineri.

Este imposibil a cuprinde în câteva rânduri întreaga paletă de manifestare a musicalului autohton în decursul timpului, încercând doar surprinderea - de o manieră subiectivă - unor aspecte semnificative, evidențiind spiritul de omenie, voie bună și optimism pe care-l degajă acest îndrăgit gen artistic.

INDEPENDENȚA ROMÂNĂ

HORAȚIU MĂNDĂȘESCU

*Independența
prin Cultură*